

અનુક્રમણિકા

1. કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ.....	4
2. કુરઆને મજીદનો પરિચય.....	8
3. કુરઆને મજીદના વિભાગો.....	11
4. સૂરએ હોમઝાનો પરિચય અને તફ્સીર.....	14
5. સૂરએ કારેઆનો પરિચય અને તફ્સીર.....	18
6. સૂરએ લૈલનો પરિચય અને તફ્સીર.....	23

સબક 1 : કુરઆને મજીદની અદબ અને તેની તિલાવતના આદાબ

કુરઆને મજીદ એક એવી કિતાબ છે કે જેમાં અલ્લાહના શબ્દો છે. જે અદબ તેના માટે જરૂરી છે તેવી અદબથી તેને રાખવું જોઈએ. આ અદબ કોઈ પણ અન્ય કિતાબ, દા.ત., એ કિતાબ કે જેમાં કુરઆને મજીદની આયતો લખવામાં આવી હોય, તેના માટે પણ જરૂરી થઈ જાય છે.

આ સબકની અંદર આપણે જાણીશું કે કુરઆને મજીદની અદબ કેવી રીતે કરવી અને તેની તિલાવત કેવી રીતે કરવી.

- અલ્લાહના શબ્દોને વુઝૂ કરી લીધા પછી જ સ્પર્શવા જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૭, સૂરએ વાકિઆ, સૂરા-૫૬, આયત-૭૮

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

(તેને કોઈ પણ નહીં અડકે સિવાય કે પાક થનારા.)

- હંમેશાં તઅવ્વુઝની સાથે તિલાવતની શરૂઆત કરો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૪, સૂરએ નહલ, સૂરા-૧૬, આયત-૮૮

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

(પછી જ્યારે આપ કુરઆન પઢો તો શયતાન બહિષ્કૃતથી અલ્લાહ પાસે પનાહ માગો.)

તઅવ્વુઝ એટલે કે :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٩﴾

(હું પનાહ માગું છું અલ્લાહ પાસે બહિષ્કૃત શયતાનથી.)

તઅવ્વુઝ પછી આ મુજબ પઢવું :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٠٠﴾

(અલ્લાહના નામ વડે કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

- તમને આયતો મોઢે આવડતી હોય તો પણ જોઈને પઢવી વધારે સારી છે. આવું કરવાથી તિલાવતનો સવાબ ઘણો વધી જાય છે.
- માથે ઓઢીને અને કિબ્લા તરફ મોઢું કરીને કુરઆને મજીદની તિલાવત કરવી મુસ્તહબ છે.
- કુરઆને મજીદની તિલાવત ઉતાવળ કર્યા વિના સ્પષ્ટ અવાજમાં કરવી જોઈએ.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૨૮, સૂરએ મુઝમ્મિલ, સૂરા-૭૩, આયત-૪

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿١٠١﴾

(અને કુરઆનની તિલાવત તર્તીલ એટલે કે મધ્યમ અવાજની સાથે અને સ્પષ્ટ ઉચ્ચારની સાથે કરવી.)

- જ્યારે પણ કુરઆનની તિલાવત કરવામાં આવે તો ધ્યાનથી સાંભળો અને વાતો ન કરો અને કોઈ વસ્તુ ખાઓ નહીં.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૮, સૂરએ એઅરાફ, સૂરા-૭, આયત-૨૦૪

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

(અને જ્યારે પણ કુરઆન પઢવામાં આવે તો તેને ખૂબ જ ધ્યાનથી અને શાંતિથી સાંભળો કે જેથી તમારા ઉપર રહેમ કરવામાં આવે.)

- કુરઆને મજીદને ખુલ્લું ન છોડી દો અને એવી જગ્યાએ ન મૂકો કે જ્યાં એની બેઅદબી થાય. તેની અંદરથી નિયમિત પઢતા રહો અને તેને પઢ્યા વગર તેના ખાનામાં ન મૂકી રાખો.

અલ્લાહ તઆલા કુરઆને મજીદમાં ફરમાવે છે :

પારા-૧૮, સૂરએ ફુર્કાન, સૂરા-૨૫, આયત-૩૦

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

(અને રસૂલલ્લાહ (સ.) કહેશે કે, અય મારા રબ ! મારી કોમે આ કુરઆનને તરછોડી દીધું.)

- કુરઆને મજીદનાં ફાટી ગયેલાં અથવા તો બોદાઈ ગયેલાં પાનાંને ફેંકી દેવાં ન જોઈએ
બલ્કે, તેમને રિસાયકલ કરવાં જોઈએ અથવા દફનાવી દેવાં જોઈએ.

સબક 2 : કુરઆને મજીદનો પરિચય

અલ્લાહે ઈન્સાનિયતની હિદાયત માટે ૧,૨૪,૦૦૦ નબીઓને મોકલ્યા. એમાંથી કેટલાક નબીઓને અલ્લાહે કેટલાક નિયમો અને હુકમો આપ્યા કે જે નબીઓ પોતાના પછી કિતાબના સ્વરૂપમાં મૂકી ગયા.

આસમાની કિતાબો આ પ્રમાણે છે :

- હઝરત મૂસા (અ.) માટે તૌરાત
- હઝરત દાવૂદ (અ.) માટે ઝબૂર
- હઝરત ઈસા (અ.) માટે ઈન્જીલ
- હઝરત મોહંમદ (સ.) માટે કુરઆન

ઘણી બધી શિવાયતો પ્રમાણે વહીની શરૂઆત માહે રમઝાનની ૨૩મી તારીખે લૈલતુલ કદ્રમાં થઈ. વહીની શરૂઆત થઈ ત્યારે રસૂલલ્લાહ (સ.) ૪૦ વર્ષના હતા અને વધુ ૨૩ વર્ષ સુધી વહી નાઝિલ થતી રહી.

કુરઆનમાં નીચે મુજબની બાબતો સમાયેલી છે :

- **અહકામ :** કુરુએ દીન પર આધારિત આયતોને અહકામ કહેવાય છે.
- **તારીખ :** તારીખ પર આધારિત આયતોમાં રસૂલલ્લાહ (સ.)ની પહેલાં થઈ ગયેલા લોકોના કિસ્સાઓ છે.
- **અકાઈદ :** અકાઈદ પર આધારિત આયતો તોહીદ, રિસાલત અને ક્યામત વિષે છે.

قِيَامَة إِمَامَة نَبُوَّة عَدْل تَوْحِيد

- **અખ્લાક :** અખ્લાક ઉપર આધારિત આયતો આપણને નૈતિકતા અને સદ્વર્તન શીખવે છે.

કુરઆને મજીદ માણસને નીચે મુજબની બાબતો શીખવે છે :

- તેનો પોતાનો હક તેના ઉપર શું છે એટલે કે દુનિયા અને આખિરતમાં કામિયાબ કેવી રીતે થવું.
- બીજા લોકોનો હક તેના ઉપર એટલે કે વ્યક્તિ તરીકે સમાજને ઉપયોગી થાય તેવું જીવન કેવી રીતે જીવવું.
- અલ્લાહનો હક તેના ઉપર એટલે કે અલ્લાહની ઈબાદત કેવી રીતે કરવી.

કુરઆને મજીદની તિલાવતની ફઝીલત :

રસૂલલ્લાહ (સ.)ની અને આપણા અઈમ્મા (અ.)ની ઘણી બધી હદીસો છે કે જે બતાવે છે કે કુરઆને મજીદની તિલાવતનો કેટલો બધો સવાબ છે. એમાંથી થોડી હદીસો નીચે મુજબ છે :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “તમારા લોકોમાંથી સૌથી અફઝલ એ છે કે જે પોતે કુરઆન શીખે અને બીજાઓને શિખવાડે.”
2. “જે ઘરમાં કુરઆનની તિલાવત વધારે થતી હોય તે ઘર માટે નેઅમતો પણ વધારે હોય છે. તે ઘરના લોકોનું જીવન સહેલું બનાવી દેવામાં આવે છે. જ્યારે ફરિશ્તાઓ આસમાનોમાંથી એ ઘરને જુએ છે ત્યારે તે ઘર તેમને તેવું દેખાય છે જાણે કે ધરતી ઉપરથી આસમાનમાં ચમકતા તારા દેખાતા હોય.”
3. “લોખંડની જેમ જ દિલોમાં પણ કાટ લાગે છે. આ કાટને કુરઆનની તિલાવત વડે દૂર કરી નાખો.”
4. મૌલા અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ દરરોજ કમવાર કુરઆનની સો સો આયતોની તિલાવત કરશે તો અલ્લાહ તેના માટે એટલો સવાબ લખશે કે જે દુનિયાના બધા લોકોનાં નેક કાર્યોના સવાબ બરાબર હોય.”

સબક ૩ : કુરઆને મજીદના વિભાગ

કુરઆને મજીદના લખાણને વિવિધ વિભાગોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે. તે આ મુજબ છે :

1. (આયાત) آيَات (આયા)

અરબીમાં ‘આયા’ એટલે કે નિશાની અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પંક્તિ થાય છે, માટે કુરઆને મજીદની એક એક પંક્તિ અલ્લાહની એક એક નિશાની છે. કુરઆને મજીદની આયતોની કુલ સંખ્યા કેટલી છે તેમાં અસંમતિ છે. સૈયદ અખ્તર રિઝવી પોતાની કિતાબ કુરઆન અને હદીસમાં ૬૨૩૬ આયતો છે એવું લખે છે.

2. (સુવર) سُورَة (સૂરા)

અરબીમાં ‘સૂરા’ એટલે કે ઘેરો અને કુરઆને મજીદમાં તેનો અર્થ પ્રકરણ થાય છે. કુરઆને મજીદમાં ૧૧૪ સુવર છે, તેમાંથી સૌથી લાંબો સૂરો અલ-બકરહ છે કે જેની ૨૮૬ આયતો છે અને સૌથી નાનો સૂરો અલ-કૌસર છે કે જેની ફક્ત ૪ આયતો છે.

3. (મનાઝિલ) مَنَازِل (મંઝિલ) مَنْزِل

અરબીમાં ‘મંઝિલ’ એટલે કે તબક્કો. કુરઆને મજીદની તિલાવતમાં સરળતા રહે તે માટે સાત મનાઝિલ એટલે કે તેને મંઝિલોમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે કે જેથી જેને આખા કુરઆને મજીદની

તિલાવત એક અઠવાડિયામાં કરવી હોય તો દરરોજ એક મંઝિલ પઢી શકે. કોઈ પણ મંઝિલ પૂરી થાય ત્યારે કુરઆન શરીફની જે તે આયતની સામે મંઝિલ લખવામાં આવે છે.

4. (અજઝા) جزء (જુઝ) اجزاء

મુસલમાનોએ કુરઆને મજીદને ૩૦ સરખા ભાગમાં વહેંચી દીધું છે. દરેક ભાગને અરબીમાં 'જુઝ' કહેવાય છે અને ઉર્દૂ-ફારસીમાં 'પારા' કહેવાય છે. આ વિભાજન ફક્ત સરળતા માટે છે કે જેથી કોઈને એક મહિનામાં આખું કુરઆન પઢવું હોય. દા.ત., માહે રમઝાનમાં તો તે દરરોજ એક એક જુઝ પઢીને પૂરું કરી શકે છે. કુરઆને મજીદમાં દરેક જુઝની શરૂઆત કાળી સતર (લીટી) થી કરવામાં આવે છે.

5. (સલાસા) ثلاثة ، (નિસ્ફ) نصف ، (રુબૂઅ) ربع

દરેક જુઝને ૧/૪ ભાગમાં વહેંચી દેવામાં આવે છે જેથી તિલાવત કરવી સહેલી થઈ જાય. ૧/૪ ભાગને 'રુબૂઅ' કહેવામાં આવે છે, અડધા ભાગને 'નિસ્ફ' કહેવામાં આવે છે, અને ૩/૪ ભાગને 'સલાસા' કહેવામાં આવે છે.

6. (રુકૂઆત) رکوعات (રુકૂઅ) رکوع

‘રુકૂઅ’ કુરઆને મજીદના ફકરા અથવા અનુભાગ હોય છે, જેમાં સાતથી વધીને બાર આયતો હોય છે. દા.ત., અલ-ફાતેહા એટલે કે પહેલા સૂરામાં સાત આયતો છે, તે એક રુકૂઅ છે, જ્યારે કે અલ-બકરહ બીજા સૂરામાં ૨૮૬ આયતો છે, અને તે આયતો ૪૦ રુકૂઆતમાં વહેંચાયેલી છે.

રુકૂઅ માટે અરબી હરફ ع વપરાય છે. આ હરફની આસપાસ ત્રણ પ્રકારની સંખ્યાઓ હોય છે, એક સંખ્યા સૌથી ઉપર હોય છે, એક વચ્ચે અને એક તેની નીચે હોય છે.

સૌથી ઉપરની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ સૂરાનું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.
વચલી સંખ્યા સૂચવે છે કે છેલ્લા રુકૂઅ અને આ રુકૂઅની વચ્ચે કેટલી આયતો છે.
સૌથી નીચેની સંખ્યા સૂચવે છે કે આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું કયા નંબરનું રુકૂઅ છે.

આ ઉદાહરણ સૂરએ બકરહનું છે, એટલે કે આ રુકૂઅ સૂરએ બકરહનું ૨૩ નંબરનું રુકૂઅ છે, અને ૨૨ અને ૨૩ નંબરના રુકૂઅની વચ્ચે છ આયતો છે, અને આ રુકૂઅ જુઝ (પારા)નું સાતમા નંબરનું રુકૂઅ છે.

સબક 4 : સૂરએ હોમઝાનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં નવ આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૧૦૪ નંબરનો સૂરો છે. **هُزَّة** એટલે ખોટી નિંદા કરનાર, બદનકી કરનાર. આવો માણસ બીજા લોકોની બૂરાઈ કરતો રહે છે, ગીબત કરનારો હોય છે અને તેને અપમાનજનક વાતો કરવામાં મજા આવે છે.

સૂરએ હોમઝા અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહેમાન અને રહીમ છે.)

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُزَّاةٍ لُّزَّةٍ ۝

(ધિક્કાર છે બધા ખોટી નિંદા કરનારા અપમાન કરનારા માટે.)

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۝

(જે ભેગી કરે છે દોલતને અને સંગ્રહખોરી કરે છે.)

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۖ

(તે વિચારે છે કે તેની દોલત તેને અમર કરી દે છે.)

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَّةِ ۖ

(ક્યારેય નહીં, તેને અવશ્ય ફેંકી જ દેવામાં આવશે હોતમાની અંદર.)

وَمَا آذُرُكَ مَا الْحُطَّةُ ۖ

(અને તને કોણ સમજાવે શું છે હોતમા ?)

نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ ۖ

(અલ્લાહની સળગાવેલી આગ.)

الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئَةِ ۖ

(જે ઝપટે છે દિલો ઉપર.)

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ۖ

(ખરેખર તે એમની ઉપર ચારેય બાજુ ફેલાઈ જશે.)

فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ۖ

(થાંભલાઓમાં લંબાવેલો.)

તફ્સીર :

આયત 1 થી 9 :

આ સૂરો અપમાન, પીઠ પાછળ બૂરાઈ કરવી, કંજૂસાઈ વડે ધન ભેગું કરવું એવા કાર્ય કરનારની સજાની વાત કરી રહ્યો છે.

જે માણસ અપમાન કરે છે અને બીજા લોકોની ઈજ્જત અને ચારિત્ર્ય ઉપર હુમલો કરે છે તેની ઉપયોગીતા સમાજ માટે જરાય નથી અને તે છેવટે હોતમાની અંદર બળવાનો છે. હોતમા એ એક એવી આગ છે કે જેની અંદર જે પણ વસ્તુ નાખવામાં આવે તે બળી જાય છે, પછી તે વસ્તુ શરીર હોય કે રૂહ.

આવી સજા એવા કંજૂસ માટે પણ છે કે જે એટલું બધું ધન ભેગું કરે છે કે જે કોઈના કામમાં આવતું નથી, એના પોતાનાય કામમાં આવતું નથી.

મૌલા અલી (અ.)એ ફરમાવ્યું કે, “મને કંજૂસ ઉપર આશ્ચર્ય થાય છે. આ દુનિયામાં તો તે ગરીબની જેમ જીવે છે, પરંતુ આખરે તેનો હિસાબ ધનવાનની જેમ કરવામાં આવશે.”

જો કે આ સૂરો બધા મોમિનો માટે એક ચેતવણી સમાન છે, પરંતુ આ સૂરો ઉખ્તસ ઈબ્ને સક્કફીની પ્રવૃત્તિઓના બારામાં નાઝિલ થયો. આ માણસ ઘણો માલદાર હતો. તેને સંગ્રહખોરી કરવાનો ઘણો શોખ હતો અને તેની પસંદગીની પ્રવૃત્તિ એ હતી કે રસૂલલ્લાહ (સ.) વિષે ખોટી અફવાઓ અને અપમાનજનક વાતો ફેલાવે.

સૂરએ હોમઝાની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે પાણ આ સૂરાની તિલાવત કરશે તેને જે કોઈએ પાણ રસૂલલ્લાહ (સ.) અને તેમના સહાબીઓની નિંદા કરી હોય તેના બદલામાં દસ દસ નેકીઓ આપવામાં આવશે.
2. હઝરત ઈમામ જાફર સાદિક (અ.)એ આ સૂરા વિષે ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાને મુસ્તહબ નમાઝોમાં પઢશે તો આવું કરવું તેની ગરીબાઈને દૂર કરી દેશે, તેને રોજી આપશે અને તેને દુઃખદ મોતથી સુરક્ષિત રાખશે.

સબક 5 : સૂરએ કારેઆનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં અગિયાર આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૧૦૧

નંબરનો સૂરો છે. **قَارِعَةُ** એટલે વિપદા અને તે શબ્દ ક્યામતના દિવસની તરફ ઈશારો કરે છે.

સૂરએ કારેઆ અને તેનો તરજુમો :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

الْقَارِعَةُ

(વિપદા !)

مَا الْقَارِعَةُ

(શું છે વિપદા ?)

وَمَا أَذْرَكَ مَا الْقَارِعَةُ

(અને શું સમજાવે તને શું છે વિપદા ?)

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ﴿٤٦﴾

(તે દિવસે લોકો થઈ જશે જાણે કે પતંગિયાં વિખરાયેલાં.)

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ﴿٤٧﴾

(અને થઈ જશે પહાડ જાણે કે ઊન પીંજાયેલું.)

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٤٨﴾

(તો એના વિષે જેનું ભારે થઈ ગયું ત્રાજવું.)

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٤٩﴾

(તો તે પોતાના જીવનમાં ખુશ રહેશે.)

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿٥٠﴾

(અને તેના વિષે જેનું હલકું પડી ગયું ત્રાજવું.)

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ﴿٥١﴾

(તો પછી તેનું ઘર છે હાવિયા.)

وَمَا آدْرَبُكَ مَا هِيَّةٌ ﴿٥٢﴾

(અને શું સમજાવે તને, તે શું છે ?)

نَارُ حَامِيَةٍ

(આગ છે ભડકતી.)

તફ્સીર :

આયત 1 :

વિપદા એટલે ક્યામતના દિવસ પહેલાં પેદા થનારી અરાજકતા. એક મોટો અવાજ પેદા થશે અને આખી દુનિયાનો ચહેરો બદલાઈ જશે. બધા ખોટા દેખાવો અને ખોટાં મૂલ્યો અદ્રશ્ય થઈ જશે અને તેમની જગ્યા દુનિયાના અંતની ભયંકર વાસ્તવિકતા લઈ લેશે.

આયત 2 અને 3 :

એવું દ્રશ્ય અને એવો અવાજ ક્યારેય જોવામાં આવ્યો નથી, માટે તે સમય કેવો હશે તેની કલ્પના પણ ન કરી શકાય.

આયત 4 :

આવાં દ્રશ્યોના કારણે લોકો એટલા ભયભીત થઈ જશે કે તેઓ પનાહની શોધમાં આમતેમ દોડવા લાગશે. આપણે તેનું અનુમાન લગાવી શકીએ, માટે આયતમાં વિખરાયેલાં પતંગિયાંનું ઉદાહરણ આપવામાં આવ્યું છે.

આયત 5 :

બિલકુલ ઠોસ પહાડો કે જે પોતાની જગ્યાએ અડગ ઊભા છે તે પણ પીંજેલા ઊંનની જેમ તૂટી પડશે.

આયત 6 અને 7 :

તે દિવસે કોઈ પણ વસ્તુની કિંમત નહીં રહે સિવાય કે આપણાં કાર્યો. કેવું પણ ધન કામમાં નહીં આવે. જે લોકોનાં નેક કાર્યો તેમના બદ કાર્યો કરતાં વધી જશે તેઓ ખુશ થઈ જશે. તેમને જન્મતની ખુશખબર આપવામાં આવશે.

આયત 8 અને 9 :

જેમણે અલ્લાહની નાફરમાની કરી તેમનાં બદ કાર્યો નેક કાર્યો કરતાં વધી જશે. તેમને પસ્તાવો કરવાનો સમય પણ નહીં મળે અને તેમને દોઝખમાં ફેંકી દેવામાં આવશે. ‘હાવિયા’ દોઝખનો તળિયા વગરનો ખાડો છે.

આયત 10 અને 11 :

‘હાવિયા’ની ભયાનકતા અને યાતનાને માણસ કદી પણ સમજી ન શકે. આપણા માટે બસ એક જ ઈશારો છે કે તે એક ખાડો હશે જેની અંદર ભડકતી આગ હશે. અલ્લાહ આપણને આવી આગથી સુરક્ષિત રાખે.

સૂરએ કારેઆની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત કરશે અલ્લાહ તેની નેકીઓના પલ્લાને ભારે કરી દેશે.”
2. હઝરત ઈમામ જફર સાદિક (અ.)એ ફરમાવ્યું કે, “જે કોઈ આ સૂરાની તિલાવત કરશે તેને અલ્લાહ તરફથી દજ્જાલના પકડ સામે સુરક્ષા મળશે, એવી રીતે કે તે દજ્જાલની વાતોમાં નહીં આવે અને દોઝખની આગથી બચી જશે.”

સબક 6 : સૂરએ લૈલનો પરિચય અને તફ્સીર

આ સૂરો મક્કામાં નાઝિલ થયો છે. તેમાં 29 આયતો છે. કુરઆને મજીદમાં આ સૂરો ૮૨મા

નંબરનો સૂરો છે. **لَيْلٍ** એટલે રાત.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(નામ વડે અલ્લાહના કે જે રહમાન અને રહીમ છે.)

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ

(કસમ છે ! રાતની જ્યારે તે ઢાંકી દે છે (બધી વસ્તુઓને પોતાના અંધકારની અંદર).)

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ

(કસમ છે ! દિવસની જ્યારે તે પ્રકાશમાન થાય છે.)

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ

(કસમ છે ! જેણે (કુદરતે) સર્જન કર્યું પુરુષનું અને સ્ત્રીનું.)

إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ

(ખરેખર તમારી કોશિશ વિભિન્ન લક્ષ્યો તરફ છે.)

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۖ

(તો પછી એના વિષે જે આપે છે અને પરહેઝગારી કરે છે.)

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۖ

(અને તસ્દીક કરે છે સારાઈની (ઈસ્લામની).)

فَسُنِّيْ سِرَّهُ لِّلْيُسْرِىٰ ۖ

(તો અમે તેના માટે સહેલું કરી દઈશું સહેલાઈ તરફ જવું.)

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ۖ

(અને તેના વિષે જેણે કંજૂસાઈ કરી અને પોતાને સ્વાવલંબી સમજે છે.)

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۖ

(અને જૂઠલાવે છે સારાઈને (ઈસ્લામને).)

فَسُنِّيْ سِرَّهُ لِّلْعُسْرِىٰ ۖ

(તો અમે તેના માટે સહેલું કરી દઈશું મુશ્કેલી તરફ જવું.)

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۖ

(અને ફાયદો નહીં પહોંચાડે તેને તેનો માલ જ્યારે તે નાશ પામશે.)

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ

(ખરેખર અમારા ઉપર છે હિદાયત.)

وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ

(ખરેખર અમારી છે આખેરત અને શરૂઆત (દુન્યવી જીવન).)

فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى

(તો હું તમને ચેતવણી આપું છું આગની કે જે ભડકે છે.)

لَا يَصْلُهَا إِلَّا الْاَشَقَىٰ

(તેના સુધી કોઈ નહીં પહોંચે સિવાય એટલે કે સૌથી વધારે ખરાબ માણસ.)

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ

(જે જૂઠલાવે છે અને પીઠ ફેરવે છે.)

وَسَيُجَنَّبُهَا الْاَتَقَىٰ

(અને દૂર કરવામાં આવશે તે (આગ)થી કે જે સૌથી વધારે તકવો કરનાર હશે તેને.)

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ

(જે આપે છે પોતાના માલ પાક થવા માટે.)

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَىٰ

(અને શક્ય નથી જેની પણ પાસે નેઅમત હોય તેના માટે જઝા આપવી (બદલો આપવો).)

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى

(સિવાય શોધવાને ચહેરો તેના રબનો કે જે ઊંચો છે.)

وَلَسَوْفَ يَرْضَى

(અને ખરેખર નજીકમાં જ તે રાજી થઈ જશે.)

તફ્સીર :

આયત 1 થી 4 :

અહીં અલ્લાહ કુદરતની અંદર જે વિરોધાભાસ દેખાય છે તેનું વર્ણન કરે છે. રાતના અંધકારને દિવસના અજવાળાની સાથે સરખાવીને બતાવવામાં આવ્યું છે અને પુરૂષોના સ્વભાવને સ્ત્રીઓના સ્વભાવ સાથે સરખાવવામાં આવ્યો છે. આવી રીતે આયત નંબર ચારમાં આ ચર્ચાનો અંત આવે છે, જેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે માણસના જીવનના લક્ષ્યો વિભિન્ન છે - કાં તો નેકી તરફ છે કે કાં તો પછી તેના વિરુદ્ધ બદી તરફ છે.

આયત 5 થી 11 :

નેક મુસલમાનને એવી રીતે ઓળખાવવામાં આવ્યો છે કે જે નેઅમતો તેને મળે છે તેમાંથી તે દાન આપે છે અને અલ્લાહે નક્કી કરેલી હદોનું ધ્યાન રાખે છે અને ઈસ્લામમાં સાચું ઈમાન ધરાવે છે. આવા માણસ માટે અલ્લાહ રસ્તો સહેલો બનાવી દે છે અને જન્નત સુધીની તેની મુસાફરી

સહેલી થઈ જાય છે. તેના વિરુદ્ધ જે બદ લોકો છે તેઓ કંજૂસાઈ, લાલચ અને અભિમાનની અંદર સપડાઈ જાય છે અને તે ઈસ્લામને તુરુછ ગણે છે અને તેવા લોકો માટે અલ્લાહ દોઝખનો રસ્તો સહેલો કરી દે છે અને જે દોલત ઉપર તેઓ અભિમાન કરે છે તે દોલત તેમને આખેરતમાં કોઈ કામ નહીં આવે.

આયત 12 થી 21 :

અલ્લાહે માનવજાતની હિદાયતની જવાબદારી પોતાના ઉપર લઈ લીધી છે. તે માટે તેણે કિતાબો, રસૂલ અને હાદી મોકલ્યા. એ પછી અલ્લાહે માણસને નેક કાર્યો કે બદ કાર્યો અપનાવવા માટે આજ્ઞા છોડી દીધો. જે લોકો અલ્લાહ સામે સરકશી કરે છે અને નાફરમાની કરે છે તેમના

માટે ભડકતી આગ છે. તેમને સૌથી વધારે ખરાબ માણસ **الْأَشَقَى** તરીકે ઓળખવામાં આવ્યા છે. બીજી તરફ જે લોકો અલ્લાહના હુકમનું પાલન કરે છે અને પરહેઝગારી કરે છે તેમને આખેરતમાં હંમેશની ખુશાલી મળવાની છે. તેઓ તેમાં રાજી રહેશે.

સૂરએ લૈલની ફઝીલત :

1. રસૂલલ્લાહ (સ.)એ ફરમાવ્યું છે કે, “જે પાણ આ સૂરાની તિલાવત કરશે તેને એટલું બધું આપવામાં આવશે કે તે રાજી થઈ જશે અને અલ્લાહ તેનો સામનો મુશ્કેલીથી થવા નહીં દે અને તેનું જીવન સહેલું બનાવી દેવામાં આવશે.”

